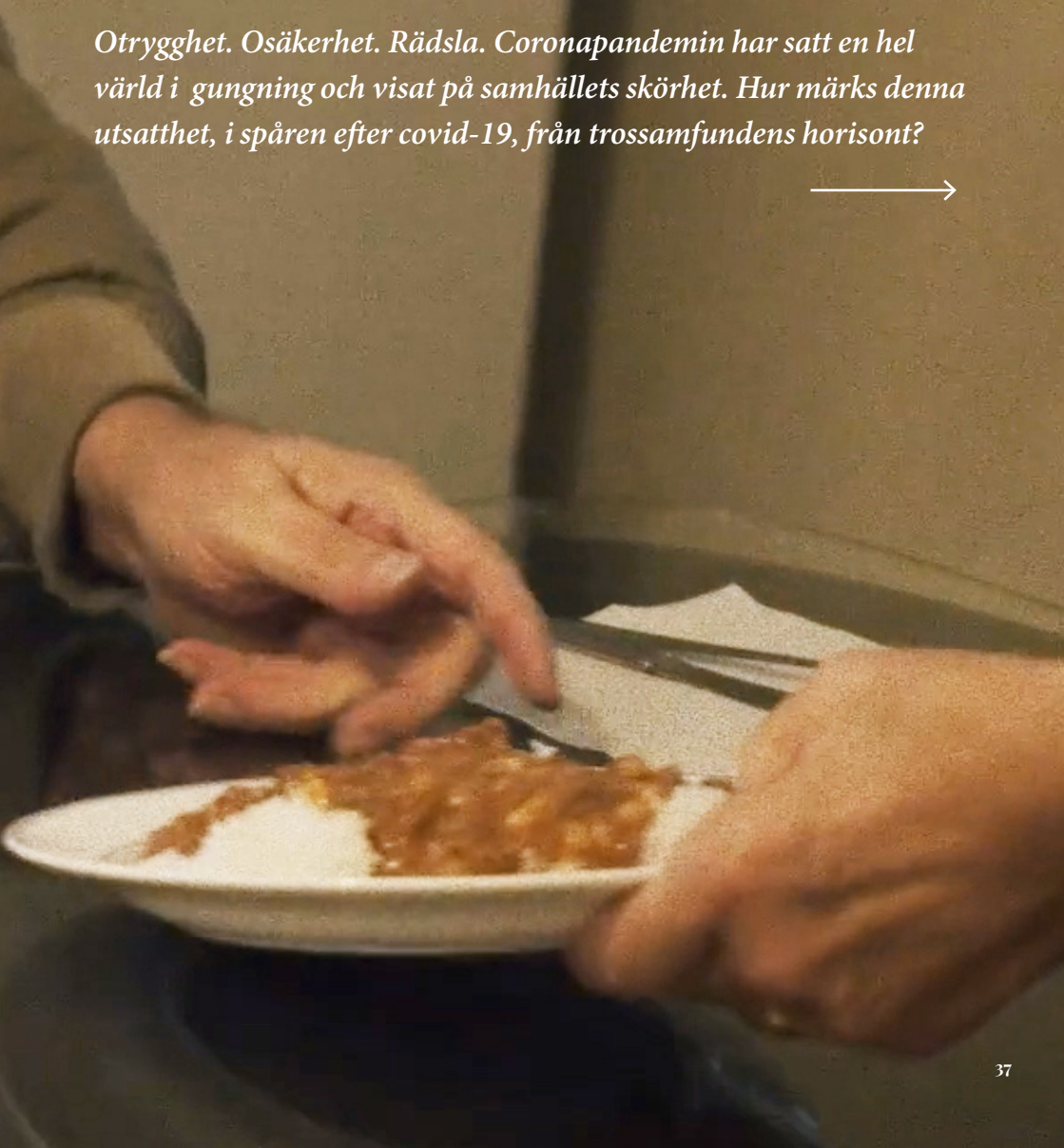

”Många har förlorat hoppet”

FOTO: HELA MÄNNISKAN

Otrygghet. Osäkerhet. Rädsla. Coronapandemin har satt en hel värld i gungning och visat på samhällets skörhet. Hur märks denna utsatthet, i spåren efter covid-19, från trossamfundens horisont?

”Vi ser att det är en del nya grupper som har börjat komma hit under året som gått. Som till exempel unga utan jobb och nysvenskar.”

– EN STOR DEL AV DE SOM KOMMER till fredagsbönen i moskén i vanliga fall är äldre personer. De sitter hemma nu. Instängda. Isolerade. Det påverkar dem psykiskt. Många säger till mig att de blir deprimerade av den här situationen.

Det berättar Haider Ibrahim som är ordförande i Islamiska shiasamfundet och aktiv i Imam Ali-moskén i Järfälla i nordvästra Stockholm.

– Jag har också märkt att den ekonomiska biten blir tuffare för många. En del som nyligen köpt bostad har sedan förlorat jobbet. De vet inte hur de ska klara av betalningarna. Extra svårt är det för familjerna där bara en jobbar, vilket är ganska vanligt bland våra medlemmar.

Att personer inom religiösa minoriteter – och särskilt de där en stor andel är utrikes födda –har en generellt sett svårare ekonomisk vardag än befolkningen i stort, var ett faktum redan innan pandemin drabbade Sverige. Nu är frågan om den situationen kommer förvärras i kölvattnet efter covid-19?

– Många av våra betjänade är taxichaufförer eller småföretagare inom livsmedel och hantverkarbranschen – för dem är det också tufft just nu, säger Haider Ibrahim.

Ökning bland hjälpsökande

Organisationen Hela Människan består av ett 60-tal föreningar över hela Sverige som driver socialt arbete på kristen grund. Även här märker man av att covid-19-pandemin har haft en påver-

Personer som samlas i Hela Människans verksamhet. FOTO: HELA MÄNNISKAN

kan på samhället. David Johansson är verksamhetschef för Hela Människan i Falun:

– Innan corona hade vi cirka 450 besökare i månaden. Nu är vi uppe i runt 800 personer. Varje vecka kommer det nya människor till oss.

Hos Hela Människan serveras gratis frukost och man kan köpa en billig lunch. Man delar också ut matkassar till behövande, berättar David Johansson – vilket ökat markant. Utöver detta så finns möjligheter till att duscha, få hygienartiklar och ta del av stödande samtal och vägledning. De som söker sig hit är personer med olika bakgrund: dels uteliggare och missbrukare men också en del barnfamiljer och äldre personer med skral ekonomi.

– Vi ser att det är en del nya grupper som har börjat komma hit under året som gått, säger David Johansson. Som till exempel unga utan jobb och nysvenskar. De tycks inte känna till att sådan här typ av verksamhet finns överhuvudtaget. De frågar ”hur länge har ni funnits?” och ”varför gör ni det här?”

David Johansson berättar att de också försöker hjälpa människor att hitta vägar ut ur missbruk och de desperata ekonomiska svårigheterna. Men många har tappat hoppet, berättar han, och

Haider Ibrahim

”Hela världen har fått en stopp-skylt i ansiktet. Vi är skörare än vi trodde.”

det blir inte lättare av kraven från myndigheter upplevs ha blivit striktare och att de personliga kontaktytorna med exempelvis socialtjänsten många gånger inte har varit möjliga under pandemin.

– Många har förlorat hoppet och frågar ”varför ska jag leva?”, berättar David Johansson.

Nya grupper av utsatta

I en rapport (”Utsatthet i pandemitid – kyrkornas bild 2020”) som Sveriges kristna råd har tagit fram pekar man på att flera socialt utsatta grupper har drabbats av pandemin. Rapporten identifierar bland annat en ny grupp av unga som står utan arbete och bostad. Unga med fjällräven-jackor, men utan mat för dagen.

– Utsattheten har fått nya ansikten, konstaterar Mia Nilson som är generalsekreterare för Hela Människa i Sverige och en av de som jobbat med rapporten. Hon bekräftar att trycket har ökat på deras hjälpverksamhet på flera orter.

– Senast förra veckan pratade jag med en verksamhetsansvarig som inte visste vad de skulle ta sig till: ”Vi får inte plats med alla hjälpsökande och maten räcker inte till!”

Rapporten beskriver också hur man inom kyrkornas sociala verksamhet ser fler hjälpsökande äldre personer med mycket låga inkomster och ensamma människor i arbetslöshet och långtids-sjukskrivna. Många av dessa har under året levt isolerade. De har möjligen bostad, men är så pass fattiga att många har svårt att klara både mat och hyra. Kopplat till denna grupp ser man också signaler om en ökad alkoholkonsumtion och spelmissbruk.

En vilja att hjälpa till

Mia Nilson från Hela Människan ser också ljuspunkter, trots det ansträngda läget. Pandemin har, menar hon, framkallat goda krafter och fört med sig en känsla av solidaritet med samhällets mest utsatta. Inte minst blev det tydligt under våren 2020 när det stod klart att Hela Människans lokalorganisationer och kyrkorna inte längre kunde förlita sig på hjälp av volontärer som är äldre än 70 år – vilka vanligtvis utgör en stor resurs. Man fick då gå ut och vädja om hjälp från andra grupper. Med stöd från bland MUCF kunde vi samordna nyrekryterade volontärer som kunde göra – och

Mia Nilson

fortfarande gör – en väldigt viktig insats, berättar Mia Nilson.

– Under pandemin har många människor känt sig hemlösa på något sätt. Framförallt har vi alla haft en känsla av vilshenhet och ovisshet. Det, tror jag också kan skapa känslomässigt brygga till samhällets mest utsatta.

Nya framtidsutsikter

Från osäkra dagar, till veckor och månader – och år? Få vet hur länge covid-19-pandemin kommer att fortsätta att prägla vårt samhälle. Mia Nilson tror inte att det kommer gå att gå tillbaka till ”business as usual”, även om vi kanske hoppas och tror det.

– Hela världen har fått en stoppskylt i ansiktet. Vi är skörare än vi trodde. Vårt samhällssystem är mycket skörare än vi trodde.

Här finns också, menar hon, en möjlighet att stanna upp och tänka nytt. Att forma nya synsätt, samarbeten och sätt att lösa samhällsproblem.

– Det ligger ju ett ansvar på våra organisationer att hålla fast i en kontakt med känslan av utsatthet och ovisshet. För den vill nog många bort ifrån, ganska snabbt. Och det är ju begripligt. Men där måste nog vi hålla i. Den känslan av ovisshet kanske vi som kyrkor kan fortsätta att påminna samhället om. Vi tror ju att vi som människor är ganska små och vi kan göra mycket gott, men man är aldrig starkare än sin svagaste länk i ett samhälle. Det här har ju påmint oss om det.

Så mycket bidrag fördelade MUCF för särskilt utsatta under pandemin

Sveriges Stadsmissioner	10 000 000 kr
Frälsningsarmén	5 697 000 kr
Svenska Röda Korset	5 530 000 kr
Svenska kyrkan	5 000 000 kr
Romska Ungdomsförbundet	3 600 000 kr
Läkare i Världen	3 520 000 kr
Förenade Islamiska Föreningar	3 000 000 kr
Hela Människan	3 000 000 kr
Ny Gemenskap	2 820 000 kr
Föreningen S:ta Clara kyrka	1 500 000 kr
Romersk-katolska kyrkan	1 200 000 kr
Equmeniakyrkan nationella enheten	1 089 392 kr
Convictus	500 000 kr
Agape	462 000 kr
Föreningen Frihamnen i Hb/ 7 Hemlösas Hus	460 000 kr
Räddningsmissionen	385 608 kr
Stöttepelaren	236 000 kr

Text: Max Stockman